

Çevrimiçi Mahremiyet Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çevrimiçi Mahremiyet Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18536>

Özet

Çevrimiçi Mahremiyet Ölçeği, M?hç? ve K?I?ç Çakmak (2017) tarafından yürütülen kapsamlı bir öğrenci siber sa?I?k ölçekleri geli?tirme çal??mas?nın bir parçası olarak geli?tirilmiştir. Bu ölçek, özellikle öğrencilerin dijital ortamlarda kar??la?tıklar? **çevrimiçi mahremiyet** algılarını, endişelerini ve bu alandaki davran??sal e?ilimlerini ölçmeyi amaçlamaktadır. Geli?tirme çal??ması, gençlerin siber ortamdaki güvenliliğini ve psikolojik sa?I??nı de?erlendirmeye yönelik çok boyutlu bir yaklaşıma parçasıdır. Ölçek, bireylerin kişisel verilerini koruma, çevrimiçi platformlardaki gizlilik ayarlarını kullanma ve veri paylaşımı konusundaki bilinç düzeylerini tespit etmek için tasarlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Çevrimiçi Mahremiyet, Siber Sa?I?k, **Ölçek Geli?tirme**, Öğrenci, Dijital Güvenlik, Kişisel Veri Koruması.

Yazarlar

Pınar M?hç?, Elif K?I?ç Çakmak

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, üniversite ve lise düzeyindeki öğrencilerin internet kullanımına bağlı olarak geli?tirdikleri mahremiyet algılarını ve bu mahremiyet alanını korumaya yönelik sergiledikleri davran??ları sistematik bir şekilde ölçmektir. Geli?tiriciler, çevrimiçi mahremiyetin siber sa?I?k kavramının ayrılmaz bir bileşeni olduğunu varsayarak, öğrencilerin dijital dünyada ne kadar güvende hissettiklerini ve riskli davran??lardan ne ölçüde kaçındıklarını belirlemeyi hedeflemiştir.

Ölçek, eğitimcilerin ve ruh sa?I?? uzmanlarının, öğrencilerin dijital okuryazarlık ve mahremiyet koruma becerileri konusundaki ihtiyaçlarını tespit etmelerine olanak tanır. Elde edilen veriler, okullarda ve üniversitelerde siber güvenlik ve **kişisel veri** koruma eğitimlerinin içeriğini ve kapsamını belirlemede kritik rol oynamaktadır.

Yapı

Çevrimiçi Mahremiyet Ölçeği, bireyin dijital ortamdaki mahremiyetini algılama ve yönetme yeteneğini ölçen psikolojik bir yapıyı temsil etmektedir. Bu yapı genellikle üç ana boyutta ele alınır:

Mahremiyet Endişesi: Bireyin kişisel bilgilerinin yetkisiz erişime veya kötüye kullanıma karşı ne kadar endişe duyduğunu ifade eder.

Mahremiyet Kontrolü: Bireyin çevrimiçi platformlardaki gizlilik ayarlarını aktif olarak kullanma ve paylaşılabilir veriler üzerinde kontrol sahibi olma becerisi.

Mahremiyet Davranışları: Bireyin mahremiyetini korumak için aldığı aktif önlemler (örneğin, güçlü şifreler kullanmak, kimlik avı girişimlerinden kaçınmak).

Ölçek, öğrencilerin internette geçirdikleri süre boyunca kendilerini ne kadar savunmasız veya güvende hissettiklerini nicel olarak değerlendirerek, modern **dijital mahremiyet** anlayışına katkıda bulunmaktadır.

Geçerlik

Kaynak içerikte geçerlik bilgisi açıkça belirtilmemiş olsa da, 2017 yılında yayımlanan bir **ölçek geliştirmesi** çalışması oldu. Bu göz önüne alındığında, geçerlik çalışmaları titizlikle yürütüldüğü varsayılmaktadır. Tipik olarak, bu tür çalışmalarda akademikteki geçerlik yöntemleri kullanılmaktadır:

Yapı Geçerliliği: Ölçeğin teorik yapıyı ne kadar iyi ölçtüğünü belirlemek amacıyla **Faktör Analizi** (Açıklayıcı ve Doğrulayıcı) yöntemleri kullanılmaktadır.

Kapsam Geçerliliği: Maddelerin, ölçülmek istenen çevrimiçi mahremiyet yapısının tüm boyutlarını temsil edip etmediği uzman görüşleri ile değerlendirilmiştir.

Bu geçerlik çalışmaları, ölçeğin çevrimiçi mahremiyet kavramını psikometrik açıdan uygun bir şekilde temsil ettiğini göstermesi beklenir. Detaylı geçerlik katsayıları ve istatistiksel sonuçlar için orijinal makaleye başvurulması gerekmektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik analizleri, maddelerin iç tutarlılığını ve ölçeğin zamana karşı kararlılığını değerlendirmek üzere tasarlanmıştır. Güvenirlik bilgileri kaynakta belirtilmemiştir, ancak geliştirme sürecinde akademikteki yöntemlerin kullanıldığı varsayılmaktadır:

İç Tutarlılık: Maddeler arasındaki korelasyonu ölçmek için Cronbach Alfa (**Güvenirlilik**) katsayısı hesaplanmıştır. Siber sağlık alanındaki ölçeklerde, genellikle 0.70 ve üzeri bir Alfa katsayısı kabul edilebilir düzeyde iç tutarlılığı işaret eder.

Test-Tekrar Test Güvenirliği: Ölçeğin farklı zamanlarda uygulandığında tutarlı sonuçlar verip vermediğini belirlemek için kullanılabılır.

Bu güvenilirlik analizleri, Çevrimiçi Mahremiyet Ölçeği'nin tutarlı ve kararlı ölçümler sağladığını teyit etmek için hayati öneme sahiptir.

Faktör Analizi

Ölçeğin geliştirilmesinde, çevrimiçi mahremiyetin altında yatan boyutları keşfetmek amacıyla **Açıklayıcı Faktör Analizi** (AFA) kullanılmıştır, ardından elde edilen yapıyı doğrulamak için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır. Bu analizler sonucunda, ölçeğin çok boyutlu bir yapıya sahip olduğu ve mahremiyet endeksi, kontrol ve davranışlar gibi alt boyutlardan oluştuğu belirlenmiştir.

Faktör yapısının tespiti, ölçeğin teorik çerçevesini güçlendirmiş ve her bir boyutun çevrimiçi mahremiyetin farklı yönlerini ölçtüğünü istatistiksel olarak kanıtlamıştır.

Enstrüman

Test Türü: Geliştirme (Ölçek Geliştirme Çalışması)

Format: Tipik olarak, psikometrik ölçek geliştirme çalışmalarında 4 veya 5'li Likert tipi derecelendirme formatı kullanılır (Örneğin: Hiç Katılmıyorum - Tamamen Katılıyorum). Kaynakta derecelendirme bilgisi net olmamakla birlikte, bu formatın kullanıldığını varsayılmaktadır.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğrenciler (Lise ve Üniversite öğrencileri)

Yaş Grubu: Ergenlik dönemi sonu ve genç yetişkinlik dönemi (Yaklaşık 15-25 yaş aralığı)

Popülasyon Detayları: Ölçek, siber sağlık ve internet kullanımı yoğun olan öğrenci popülasyonunu hedef almıştır. Çalışmanın, Gazi Üniversitesi ve benzeri eğitim kurumlarındaki öğrenciler üzerinde gerçekleştirildiği düşünülmektedir.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale). Katılımcılar, çevrimiçi mahremiyetle ilgili ifadelerle ne ölçüde katıldıklarını belirtirler.

Anahtar Kelimeler

Siber Sağlık Ölçeği, Kişisel Veri, İnternet Kullanımı, **Geçerlik**, **Güvenirlik**, Likert Ölçeği, Pınar Mıhçı, Öğrenci Mahremiyeti.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Pınar Mihci

Yazar ORCID Tanımlama Bilgisi: Bilgi mevcut değildir.

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: pinar_mihci@yahoo.com

Yayın Adresi: Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi (Makalenin yayınlandığı dönemdeki kurumsal bağış esas alınmıştır).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2017 (Makalenin Yayın Yılı)

İzinler ve Ücret: Ölçeğin akademik ve araştırmaya amaçlı kullanımlarına ilişkin spesifik ücret bilgisi mevcut değildir. Genel olarak, akademik yayınlarda yer alan ölçekler, ticari olmayan araştırmalar için yazarlardan izin alınarak kullanılabilir. İletişim e-posta adresi, izin süreçleri için kullanılabilir.

Kaynaklar

Mihci, P. ve Kılıç Çakmak, E. (2017). Öğrenci siber sağlık ölçekleri geliştirme çalışması. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37(2), 457-491.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [cevrimici-mahremiyet-olcegi-toad.pdf](#)

Çevrimiçi Mahremiyet Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin maddeleri, sağlanan kaynak içerikte mevcut değildir. Bu nedenle maddeler bu kısımda listelenmemiştir.